

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de woordvoerders begrotingsbehandeling BZK
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		KOB 10591/2020	12 oktober 2020
onderwerp			
Financiële positie gemeenten			

Geachte woordvoerders,

Via deze brief willen wij u graag voorafgaand aan de behandeling van de BZK-begroting rechtstreeks informeren over de knelpunten, die wij als partner en toezichthouder van de gemeenten waarnemen.

De financiële positie van de gemeenten staat onder grote druk. Gemeenten en ook de provincies zijn daar uiterst bezorgd over. Wij hebben onze bezorgdheid de afgelopen maanden in verschillende overleggen en schriftelijk bij brief van 29 juni 2020 aan de minister van BZK en de minister van Financiën overgebracht.

Recent heeft het kabinet een aantal maatregelen genomen die gemeenten voor de korte termijn enige financiële ruimte geven. Daarmee is voor de korte termijn wel ruimte gecreëerd, maar is nog geen structurele oplossing in zicht. Naast de financiële knelpunten in het sociaal domein zet de coronacrisis - en de economische crisis als gevolg hiervan - de financiële positie van de gemeenten onder nog meer druk.

De coronacrisis leidt ook bij de provincies tot een druk op de financiën. Het bevreedt ons dat de opschalingskorting voor de gemeenten wel is bevroren, maar voor de provincies niet. Wij vragen u bij de minister aan te dringen om hierover opnieuw met de provincies in gesprek te gaan.

Maar in deze brief vragen we nu vooral aandacht voor de problematische situatie bij de gemeenten, die noodzaakt tot bezuinigingen op meerdere beleidsdomeinen. Dat leidt er tegelijkertijd toe dat de bestuurskracht van de gemeenten in het geding dreigt te raken. Een groot probleem vormen de tekorten in de jeugdzorg, maar feitelijk is het probleem sociaal domein-breed. Bovendien is sprake van een stapeling van negatieve financiële effecten.

De door gemeenten reeds doorgevoerde bezuinigingen en heroverwegingen betreffen inmiddels niet langer alleen het 'robuustere beheer' van de openbare ruimte. Naast bezuinigingen op de uitgaven in het sociaal domein zijn gemeenten ook genoodzaakt te snijden in de kosten van

openbare voorzieningen. Dit zijn maatregelen die alle inwoners rechtstreeks treffen. Gemeenten werken hard om de tekorten aan te pakken, maar het vet is inmiddels van de botten: alleen structurele extra middelen bieden uitkomst. Die oproep vanuit de gemeenten kunnen wij ondersteunen.

De gemeenten zullen de tering naar de nering moeten zetten, en op basis van die interne heroverweging kan het zo zijn dat gemeenten ervoor zullen (moeten) kiezen om te stoppen met gemeentelijke cofinanciering voor de uitvoering van interbestuurlijke maatschappelijke opgaven.

Interbestuurlijk samenwerken is essentieel voor het realiseren van oplossingen voor grote maatschappelijke opgaven. De benarde financiële positie van veel gemeenten raakt aan de effectiviteit en slagkracht van de samenwerking, in de regio, en op het landelijk niveau, en bij het succesvol kunnen aanpakken van de maatschappelijke opgaven. Het raakt dus ook aan de samenwerking als één overheid ten aanzien van de grote maatschappelijke opgaven in ons land (wonen, energietransitie, natuur en landschap).

Vanuit de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van ons openbaar bestuur hebben de provincies deze zomer verschillende keren een dringend beroep gedaan op de minister om adequate maatregelen te nemen om de gemeenten in staat te stellen tekorten die zij buiten hun schuld oplopen te (kunnen) dekken en gemeenten financieel perspectief te bieden voor de langere termijn.

Gelet op de omvang van de financiële problematiek bepleiten wij, in navolging van de motie die op 25 september jl. door de algemene ledenvergadering van de VNG is aangenomen, dat gemeenten op korte termijn structureel meer financiële armslag krijgen, waarmee gemeenten een meerjarig gezond financieel perspectief kan worden geboden.

Met vriendelijke groet,

Namens de gezamenlijke provincies,

INTERPROVINCIAAL OVERLEG

A.J. van der Maas
Voorzitter Bestuurlijke Adviescommissie Kwaliteit Openbaar Bestuur